

OPONENTSKÝ POSUDEK K NÁVRHU NA JMENOVÁNÍ PROFESOREM

Uchazečka: **doc. PhDr. Miriam Niklová, PhD.**, Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

v odbore: Učiteľstvo a pedagogické vedy (038), 1.1.4 Pedagogika

Doc. PhDr. Miriam Niklová, PhD., je významnou vedeckou i pedagogickou osobnosť v oblasti sociálnej pedagogiky, ktorá je svým pôsobením známa nejen ve Visegrádskom priestore, ale má i širší mezinárodný presah, o čom svedčí jej pôsobenie a činnosť na rade zahraničných pracovísk. Široké profesné pôsobenie doc. Niklovej sahá od metodologie pedagogického výskumu, pres oblast sociálnej práce, k oblasti sociálnej pedagogiky a zejména sociálnej patologie. Právě v oblasti sociálnej patologie je mi tedy profesné zaměření uchazečky velmi blízké a osobně jsem se setkal i s některými jejími pracemi, které pokládám za velmi kvalitní a inspirativní. Domnívám se, že svými kvalitami je doc. Niklová již několik let na úrovni profesorky a toto jmenovací řízení je logickým vyústěním její práce jako zkušené pedagožky s mezinárodním renomé i jako erudované vědecké pracovnice.

1. Plnění kritérií pro jmenování profesorem

Z hlediska předepsaných minimálních požadavků a jejich plnění uchazečkou je evidentní, že uchazečka daná kvantitativní scientometrická kritéria splňuje, ve většině případů také výrazně překračuje. V těchto kritériích se odráží vědecká, publikační a pedagogická aktivita doc. Niklovej. Mimořádně vyniká zejména počet publikací a počet odkazů na publikační činnost doc. Niklovej, který je velmi solidní, a to i pokud jde o zahraniční odkazy! Svedčí to o tom, že uchazečka je respektovanou a uznávanou osobností, jejíž práce jsou zejména v oblasti sociální pedagogiky a sociální patologie stěžejní a velmi často citované, byť v citačních odkazech výrazně dominují autoři ze zemí V4. Bezpečné splnění a místy i výrazné překračování stanovených kritérií je podle mého soudu důkazem opravdu systematické vědecké a pedagogické práce doc. Niklovej a svedčí o jejím poctivém a systematickém přístupu v akademické kariéře. Rozhodně se v tomto případě nejedná o honbu za účelovým plněním formálních kritérií tím nejtěsnějším možným způsobem, jak jsme toho u některých uchazečů svedky.

2. Zhodnocení pedagogické činnosti

Uchazečka působí ve funkci vysokoškolského pedagoga již téměř 12 let. Avšak i před svojí akademickou kariérou zastávala pracovní post, který s její odborností úzce souvisí. Nabyté zkušenosti tak mohla uplatnit jako interní doktorandka, odborná asistentka a docentka na katedře pedagogiky své domovské fakulty. Její kariérní postup je systematický, přímý a svedčí o osobním zaujetí uchazečky svým oborem a akademickou činností v tomto oboru. V aktivitách uchazečky spadá i významné mezioborové přesahy, o čemž svedčí i její další postgraduální vzdělávání. Za celou dobu svého pedagogického působení rozvíjela velmi bohatou pedagogickou činnost. Ta se projevuje zejména v tom, že doc. Niklová působí jako kogarantka dvou studijních programů, zaštiťuje 23 učebních předmětů, ať už jako vyučující či autorka učebních plánů. Působí jako aktivní školitelka v rámci doktorského studia, vede vysokoškolské

kvalifikační práce, jejichž odvedený počet dosahuje téměř stovky. Velmi oceňuji to, že uchazečka se věnuje i tvorbě vysokoškolských učebnic, skript a učebních textů. Tento „žánr“ bývá u renomovaných vysokoškolských pedagogů často zanedbáván, neboť nepřináší takové hodnocení jako práce vědeckého charakteru, ačkoliv je mnohdy výrazně pracnější. Aplikační přesahy vědecko-pedagogické činnosti uchazečky se projevují i v její lektorské činnosti ve vzdělávacích kurzech pro praxi. Pedagogickou činnost uchazečky hodnotím na velmi vysoké úrovni a zcela vyhovuje požadavkům řízení ke jmenování profesorem.

3. Zhodnocení vědecké činnosti

Uchazečka působí také velmi aktivně ve vědecké oblasti. Působila jako vedoucí jednoho mezinárodního projektu, dále jako řešitelka nebo spoluřešitelka u 9 badatelských či rozvojových projektů. Ve svých materiálech uchazečka uvádí, že působí ve dvou zahraničních výzkumných projektech, ten druhý se mi však nepodařilo nikde dohledat. Dalším důkazem dostatečně rozvinuté vědecké činnosti uchazečky je velké množství vědeckých výstupů – 17 knižních publikací a 124 vědeckých a odborných prací v časopisech a sbornících, dále pak více než 30 aktivních vystoupení na domácích a zahraničních konferencích. Význam publikačních výstupů umocňuje již zmiňovaný počet 483 ohlasů, z nichž 13 je evidováno v databázích WoS a Scopus. Vědeckou erudovanost uchazečky také podtrhuje její členství v odborných komisích a redakčních radách. Dovolím si zde však otevřít otázku H-indexu. Ačkoliv minimální výše H-indexu není součástí scientometrických kritérií ke jmenování profesorem, a uvědomuji si, že H-index nejsou svaté ostatky, kterým bychom se měli klanět, přesto se domnívám, že i v humanitních a společenských vědách by profesor měl mít nenulový H-index. Ve společensko-humanitních vědách je bohužel hodnota H-indexu = 0 ze statistického hlediska v podstatě normální. Osobně se však domnívám, že tento přístup by měl být přehodnocen a nenulová hodnota H-indexu by měla být jedním ze základních kritérií pro přiznání vědecko-pedagogického titulu profesor. Velmi rád proto konstatuji, že uchazečka doc. Niklová může vykázat nenulovou hodnotu H – indexu. Z celkového hlediska tak vědeckou činnost doc. Niklové hodnotím jako kvalitní.

4. Zhodnocení další odborné činnosti

Způsobilství k řízení ke jmenování profesorem uchazečka splňuje i v další odborné činnosti, která je velmi rozsáhlá. Jedná se o účast na zahraničních stážích, členství v odborných komisích a redakčních radách, členství v odborných společnostech, členství v organizačních výborech vědeckých konferencí a hodnotících komisích. O odborných (a nepochybně i lidských) kvalitách uchazečky svědčí i řada ocenění, jejichž je uchazečka laureátem. Zanedbatelný není ani internacionalizační rozměr činnosti doc. Niklové. Podle mého soudu uchazečka naplňuje prakticky všechny činnosti vysokoškolského profesora kromě členství ve vědeckých radách fakult či vysokých škol. Odbornou erudici doc. Niklové však podtrhuje i posuzovatelská a recenzní činnost, která dokazuje, že ve svém oboru je doc. Niklová uznávanou odbornicí. Z aktivit uchazečky je zřejmé, že výrazně ovlivňuje i vědecký a pedagogický život pracoviště, na kterém působí. Pěstování sociální pedagogiky na pracovišti uchazečky má již dlouhou tradici, považují jej na Slovensku za průkopnické a je spojené s nejuznávanějšími a nejvýznamnějšími jmény oboru jako je prof. Hroncová, prof. Emmerová, prof. Višňovský. Vědecký a tvůrčí potenciál doc. Niklové je příslibem, že tato tradice bude na jejím pracovišti

pokračovat a je příslibem i pro zdárný rozvoj sociální pedagogiky jako vědeckého oboru. Z tohoto pohledu hodnotím i tuto oblast a její naplnění jako kvalitní.

5. Zhodnocení vědecké školy

Uchazečka svojí činností významně ovlivnila a ovlivňuje zejména vývoj v oblasti sociální pedagogiky a sociální patologie, kde je možné ji označit za skutečnou kapacitu s mezinárodním renomé. Velmi výhodné je, že se uchazečka intenzivně zabývá i otázkami metodologie pedagogického výzkumu a přenáší je i do své vědecké školy. Tím její vědecká škola získává ucelenou koncepci, která je úzce propojená s teorií vědeckého poznání. Zaměření vědecké školy doc. Niklové je mi blízké, pokládám ho za velmi progresivní s velkým potenciálem, protože současná školská realita se stává platformou pro intenzivní působení sociálních pedagogů a preventistů rizikového chování na školách. Dochází tak k žádoucímu propojení linie teoretických konceptů oboru, výsledků výzkumné činnosti a aplikační roviny v praxi.

6. Otázky do diskuse

- 1) V České republice probíhá v současné době velmi intenzivní diskuse (a zaplaťpánbůh už i na úrovni decizní sféry) o možnosti zařazení profese sociálního pedagoga do škol. V čem spatřuje autorka přínos profese školního sociálního pedagoga?
- 2) Sociální pedagogika je v mnoha zemích dosud vnímána jako ne zcela ukotvený a etablovaný vědní obor. Má někdy tendenci stávat se jakousi „popelnicí pedagogiky“, do které se dá zahrnout v podstatě všechno. Jak vnímá sociální pedagogiku uchazečka a o která hlavní teoretická paradigmata se ve svém vymezení opírá?
- 3) Jaké nové výzvy přináší rozvoj inkluzivního vzdělávání a podpora diverzity ve školách pro výzkum v sociální pedagogice? Jakým výzkumným problémům by se měl takto zaměřený výzkum věnovat?

7. Závěr

Na základě prostudování předložených podkladů řízení ke jmenování profesorem konstatuji jako oponent tohoto řízení, že doc. PhDr. Miriam Niklová, PhD., je v oboru pedagogika (se zaměřením na sociální pedagogiku) mezinárodně uznávanou osobností, což jasně dokazuje svou publikační činností, ohlasy na publikační činnost a realizovanými vědeckými projekty. **Splňuje všechny náležitosti a všechna požadovaná kritéria** v rámci jmenovacího řízení na Pedagogické fakultě Univerzity Mateje Bela v Banskej Bystrici pro jmenování profesorem v oboru Pedagogika. Proto jmenování doc. PhDr. Miriam Niklové, PhD. vysokoškolskou profesorkou jednoznačně doporučuji.

V Ústí nad Labem 13. 2. 2021

Prof. PhDr. Jiří Škoda, Ph.D.

Katedra pedagogiky a aplikovaných disciplín PF UJEP v Ústí nad Labem